

Wettelijk kader

In 1992 heeft Nederland het Verdrag van Valletta (Malta) ondertekend. Dit verdrag bepaalt, dat er op verantwoorde wijze dient te worden omgegaan met het archeologisch erfgoed, o.a. in ruimtelijke planontwikkelingen. Dit verdrag heeft inmiddels zijn weerslag verkregen in een wijziging van de Monumentenwet 1988, die op 1 september 2007 in werking is getreden, de Wet op de archeologische monumentenzorg (WAMZ). Een belangrijk uitgangspunt, is dat het behoud in situ (op de oorspronkelijke plaats) voorgegaat op het behoud ex situ (opgraven en bewaren in depot). Van belang is, dat door middel van vooronderzoek tijdig inzicht wordt verkregen in de archeologische waarden van een gebied, zodat deze bij beoogde planontwikkelingen kunnen worden betrokken. Voor de ruimtelijke ordening is een belangrijke bepaling, dat de wet niet van toepassing is op projecten met oppervlakte kleiner dan 100 m²; de gemeenteraad kan een hiervan afwijkende andere oppervlakte vaststellen.

In 2006 heeft de gemeenteraad de 'Nota Archeologische Monumentenzorg Walcheren 2006' vastgesteld. Het provinciaal bestuur heeft bij brief van 24 januari 2006 met de inhoud van deze nota ingestemd.

Inmiddels is de Nota archeologische monumentenzorg Walcheren 2006 geëvalueerd. In april 2009 heeft de gemeenteraad de nieuwe Nota archeologische monumentenzorg Walcheren evaluatie 2008 vastgesteld. Onderdeel van deze nota vormt een gewijzigde vrijstellingsregeling, waarbij (onder meer) is bepaald dat in gebieden met een middelhoge en hoge verwachtingswaarde grondwerkzaamheden zonder archeologisch onderzoek mogen plaatsvinden tot een diepte van 0,40 m en een oppervlakte van 500 m². Voor de volgende gebieden mogen de bodemingrepen niet dieper zijn dan 0,4 m en niet groter zijn dan 50 m².

- gebieden ter plaatse van AMK-terreinen met een vastgestelde archeologische waarde;
- gebieden ter plaatse van een zogenaamde verwachtingszone op basis van historische kaarten;
- gebieden binnen een straal van 50 meter rondom een vindplaats.

Onderzoeksresultaten

Naar aanleiding van het bestemmingsplan Mortiere te Middelburg heeft de Walcherse Archeologische Dienst een beperkte bureaustudie uitgevoerd naar de te verwachten archeologische waarden in het gebied en al eerder uitgevoerde onderzoeken.

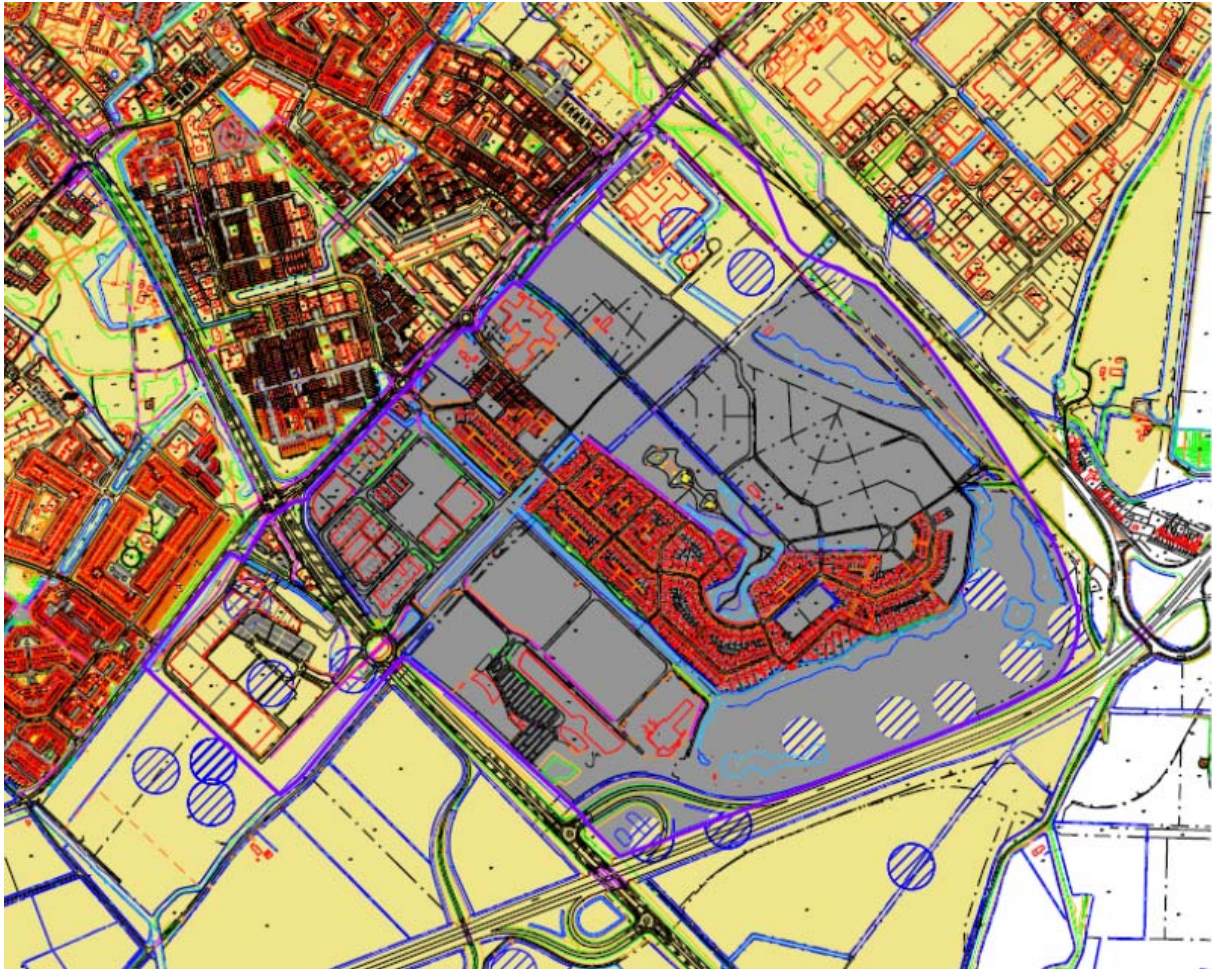
Op de archeologische verwachtingskaart Walcheren ligt het grootste deel van het plangebied in een middelhoge verwachtingszone met name met betrekking tot archeologische resten uit de IJzertijd en de Romeinse tijd in de top van het onderliggend veen. Het plangebied wordt doorsneden door enkele oude kreekruigen die hoge verwachtingszone vormen met name met betrekking tot resten uit de Middeleeuwen en later. Op de archeologische beleidsadvieskaart Walcheren wordt m.b.t. de vrijstelling geen onderscheid meer gemaakt tussen hoge en middelhoge verwachtingszones. Beide zijn dan ook donkergeel ingekleurd in afbeelding 1 De archeologische voorschriftenkaart.

Het grootste deel van het plangebied ten oosten van de Schroeweg Mortiere is onderwerp geweest van uitvoerig archeologisch onderzoek. De verschillende vindplaatsen binnen het woongebied zijn onderzocht en/of uitgeselecteerd. Op vrijwel het gehele plangebied ten oosten van de Schroeweg is dan ook geen archeologisch vervolgonderzoek nodig. Op deze terreinen ligt dan ook geen archeologisch beperking meer. De bewuste terreinen zijn grijs ingekleurd op afbeelding 1 De archeologische voorschriftenkaart.

Alleen het terrein van het Huis van bewaring en het perceel erachter, zijn nog niet onderzocht, evenals de vindplaatsen die bij eerder onderzoek zijn gekarteerd ter hoogte van de golfbaan. Deze laatste vindplaatsen zijn bij de inrichting van de golfbaan behouden.

Voor gebieden gelegen binnen een straal van 50 meter rondom bekende vindplaatsen gelden aparte vrijstellingsmaten. Ten tijde van het opstellen van dit bestemmingsplan zijn in de landelijke archeologische database veertien vindplaatsen binnen de grenzen van het plangebied Mortiere bekend. De vindplaatsen zijn weergegeven als blauw gearceerde cirkels op figuur 1.

Zeven vindplaatsen liggen ter hoogte van de golfbaan, twee ter hoogte van de af- en oprit van de A58, drie in de noordoosthoek van het plangebied ter hoogte van het Huis van bewaring en het perceel erachter en tenslotte drie ter hoogte van de woonboulevard ten westen van de Schroeweg.

Figuur 1 Archeologische waarden

Het Walcherse archeologiebeleid is op de eerste plaats gericht op zogenaamd behoud in situ. Dit houdt in dat er naar gestreefd moet worden archeologische waarden ongestoord in de ondergrond te bewaren. Ingrepen die tot de aantasting van de verwachte archeologische resten leiden, moeten zoveel mogelijk worden vermeden. In geval van (plan)wijzigingen waarvoor graafwerkzaamheden noodzakelijk zijn, moeten initiatiefnemer er op worden gewezen, dat voorafgaand aan graafwerkzaamheden, die de in het Walchers archeologiebeleid vastgestelde diepten en oppervlaktes overstijgen, archeologisch vooronderzoek in de vorm van bureauonderzoek, eventueel gevolgd door inventariserend veldonderzoek, moeten worden uitgevoerd. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan verdere belangenafweging en besluitvorming plaatsvinden.

De Walcherse archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart dient als archeologisch toetsingskader bij de beoordeling van ruimtelijke plannen en projecten. Op basis van het Walchers archeologiebeleid en aan de hand van het in het kader van de totstandkoming van onderhavig

bestemmingsplan door de Walcherse Archeologische Dienst uitgevoerde bureauonderzoek werden voor verschillende zones binnen het plangebied Mortiere de volgende beleidsregels vastgesteld:

Het bestemmingsplan voor het plangebied Mortiere bestaat drie verschillende zones, waarvoor volgens het gemeentelijk archeologiebeleid verschillende vrijstellingen gelden. Bijkomend geldt een specifieke regeling in de nabijheid van bekende vindplaatsen.

1. Het plangebied Mortiere bestaat een zone die op de archeologische beleidsadvieskaart voor Walcheren is aangegeven als gebied met hoge en middelhoge trefkans op archeologische vondsten (verwachtingszone). Hiervoor geldt dat bodemingrepen dieper dan 40 cm onder maaiveld en groter dan 500 m² voorafgegaan moeten worden door archeologisch onderzoek (donkergeel aangeduid op de figuur 1).
2. In het plangebied Mortiere zijn veertien archeologische vindplaatsen bekend. Rondom deze vindplaatsen geldt binnen een straal van 50 meter dat bodemingrepen dieper dan 40 cm onder maaiveld en groter dan 50 m² voorafgegaan moet worden door archeologisch onderzoek. In figuur 1 staat de 50 meter-zones rond de bekende vindplaats aangeduid als blauw gearceerde cirkel.
3. Tenslotte is grootste deel van het plangebied Mortiere ten oosten van de Schroeweg al zodanig archeologisch onderzocht, dat geen vervolgonderzoek nodig is. (grijs in figuur 1). Hier geldt dat alle bodemingrepen vrijgesteld zijn archeologisch onderzoek.

Advies over bovenstaande vrijstellingen kan ingewonnen worden bij de Walcherse Archeologische Dienst.